Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

18 päivänä huhtikuuta 2013 *

Direktiivi 2001/42/EY — Tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointi — 3 artiklan 4 ja 5 kohta — Sellaisten suunnitelmatyyppien määritteleminen, joilla on todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia — Kansallisen lainsäädännön perusteella ympäristöarvioinnista vapautetut ”sisäisen kehityksen” asemakaavat — ”Sisäistä kehitystä” koskevan laadullisen edellytyksen virheellisellä arvioinnilla ei ole vaikutusta asemakaavan pätevyyteen — Direktiivin tehokkaan vaikutuksen heikentäminen

Asiassa C-463/11,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg (Saksa) on esittänyt 27.7.2011 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 6.9.2011, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

L

vastaan

M,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja L. Bay Larsen (esittelevä tuomari) sekä tuomarit J. Malenovský, U. Lõhmus, M. Safjan ja A. Prechal,

julkisasiamies: M. Wathelet,

kirjaaja: hallintovirkamies A. Impellizzeri,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 18.10.2012 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— L, edustajanaan Rechtsanwalt G. Rehmann,

— M, edustajanaan Rechtsanwalt D. Weiblen,

— Saksan hallitus, asiamiehinään T. Henze ja K. Petersen,

— Kreikan hallitus, asiamiehenään G. Karipsiades,

— Euroopan komissio, asiamiehinään F. Bulst ja P. Oliver,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

kuultuaan julkisasiamiehen 19.12.2012 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista 27.6.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/42/EY (EYVL L 197, s. 30; jäljempänä direktiivi) 3 artiklan 4 ja 5 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat L ja M, joka on kunta, ja joka koskee sellaisen asemakaavan pätevyyttä, jonka M on laatinut tekemättä direktiivin mukaista ympäristöarviointia.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Direktiivin 1 artiklan mukaan direktiivin tarkoituksena on taata korkeatasoinen ympäristönsuojelu ja edistää ympäristönäkökohtien huomioon ottamista suunnitelmien ja ohjelmien valmistelussa ja hyväksymisessä kestävän kehityksen edistämiseksi varmistamalla, että tietyistä suunnitelmista ja ohjelmista, joilla on todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia, tehdään ympäristöarviointi direktiivin mukaisesti.

4 Direktiivin 3 artiklassa, jossa määritellään sen soveltamisala, säädetään seuraavaa:

”1. Jäljempänä 4-9 artiklan mukainen ympäristöarviointi on tehtävä 2-4 kohdassa tarkoitetuista suunnitelmista ja ohjelmista, joilla on todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia.

2. Jollei 3 kohdasta muuta johdu, ympäristöarviointi on tehtävä kaikista suunnitelmista ja ohjelmista,

a) joita valmistellaan – – kaavoitusta tai maankäyttöä varten ja joissa vahvistetaan puitteet [tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista 27.6.1985 annetun neuvoston] direktiivin 85/337/ETY [(EYVL L 175, s. 40), sellaisena kuin se on muutettuna 3.3.1997 annetulla neuvoston direktiivillä 97/11/EY (EYVL L 73, s. 5)] liitteessä I ja II lueteltujen tulevien hankkeiden lupa- tai hyväksymispäätöksille, – –

– –

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettujen sellaisten suunnitelmien ja ohjelmien, joissa määritellään pienten alueiden käyttö paikallisella tasolla – – osalta edellytetään ympäristöarviointia ainoastaan, jos jäsenvaltiot määrittelevät, että niillä on todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia.

4. Jäsenvaltioiden on määriteltävä, onko sellaisilla muilla kuin 2 kohdassa tarkoitetuilla suunnitelmilla ja ohjelmilla, joilla vahvistetaan puitteet sellaisten tulevien hankkeiden lupa- tai hyväksymispäätökselle, todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia.

5. Jäsenvaltioiden on määriteltävä, onko edellä 3 ja 4 kohdassa tarkoitetuilla suunnitelmilla ja ohjelmilla todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia, joko tapauskohtaisen tarkastelun perusteella tai määrittelemällä suunnitelma- ja ohjelmatyyppejä, taikka molempia keinoja yhdistelemällä. Jäsenvaltioiden on tätä varten otettava kaikissa tapauksissa huomioon liitteessä II vahvistetut asiaankuuluvat perusteet, jotta voidaan varmistaa, että suunnitelmat ja ohjelmat, joilla on todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia, kuuluvat tämän direktiivin soveltamisalaan.

– –”

5 Direktiivin liitteessä II mainitaan perusteet sen 3 artiklan 5 kohdassa tarkoitettujen vaikutusten todennäköisen merkittävyyden määrittelyä varten.

Saksan oikeus

6 Rakennuslain (Baugesetzbuch) 23.9.2004 julkaistulla versiolla (BGBl. 2004 I, s. 2414), sellaisena kuin se on muutettuna 22.7.2011 annetulla lailla (BGBl. 2011 I, s. 1509; jäljempänä BauGB), säädellään kaavoitusta.

7 BauGB:n 1 §:n 6 momentin 7 kohdassa säädetään, että kaavoja (Bauleitpläne) laadittaessa kuntien on otettava huomioon muun muassa ympäristönsuojelun edut, mukaan lukien luonnonsuojelu ja maisemien säilyttäminen.

8 Edellä mainittuja kaavoja, jotka ovat joko yleiskaavoja (Flächennutzungsplan) tai asemakaavoja (Bebauungsplan), laaditaan, täydennetään ja muutetaan tavanomaisen menettelyn mukaisesti (BauGB:n 2 § ja sitä seuraavat pykälät), ellei ole mahdollista käyttää yksinkertaistettua menettelyä (BauGB:n 13 §) tai sisäisen kehityksen asemakaavojen tapauksessa nopeutettua menettelyä (BauGB:n 13 a §).

9 Direktiivi on saatettu osaksi Saksan lainsäädäntöä rakennuslainsäädännön saattamisesta unionin oikeuden mukaiseksi 24.6.2004 annetulla lailla (Europarechtsanpassungsgesetz Bau) (BGBl. 2004 I, s. 1359). Ympäristöarviointi on tällä lailla sisällytetty tavanomaiseen kaavoitusmenettelyyn.

10 Tästä tavanomaisesta menettelystä säädetään BauGB:n 2 §:n 3 ja 4 momentissa seuraavaa:

”(3) Kaavoja laadittaessa on tutkittava ja arvioitava sellaisia etuja, jotka ovat vertailun kannalta merkityksellisiä [erityisesti yleiset ja yksityiset edut].

(4) Ympäristöarviointi tehdään 1 §:n 6 momentin 7 kohdassa – – tarkoitetuista ympäristöeduista; siinä tutkitaan todennäköisiä merkittäviä ympäristövaikutuksia, joita kuvataan ja arvioidaan ympäristökertomuksessa. – –”

11 Yksinkertaistetusta menettelystä säädetään BauGB:n 13 §:n 3 momentin ensimmäisessä virkkeessä, että ”[se] toteutetaan ilman 2 §:n 4 momentin mukaista ympäristöarviointia – –”.

12 Nopeutetusta menettelystä säädetään BauGB:n 13 a §:ssä seuraavaa:

”(1) Maa-alueiden uudelleenkäyttöä, tiivistämistä tai muuta sisäisen kehityksen toimenpidettä varten laadittava asemakaava (sisäisen kehityksen asemakaava) [Bebauungsplan der Innenentwicklung] voidaan laatia nopeutetussa menettelyssä. Asemakaava voidaan laatia nopeutetussa menettelyssä ainoastaan, jos siinä vahvistetaan – – rakennusmaan pinta-ala, joka on yhteensä

vähemmän kuin 20 000 m^2 – –

– –

– – Nopeutettua menettelyä ei voida soveltaa, kun asemakaavassa hyväksytään hankkeita, joista on tehtävä ympäristöarviointi ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain taikka osavaltion lain mukaisesti. Nopeutettua menettelyä ei myöskään voida soveltaa, kun on aihetta olettaa, että 1 §:n 6 momentin 7 kohdan b alakohdan perusteella suojattuja etuja vahingoitetaan.

(2) Nopeutetussa menettelyssä

1. 13 §:n 2 momentin ja 3 momentin ensimmäisen virkkeen yksinkertaistettua menettelyä koskevia säännöksiä sovelletaan analogisesti;

– –”

13 BauGB:n 214 §:ssä, joka on ”Kaavojen pitäminen voimassa” -nimisessä jaksossa, säädetään seuraavaa:

”(1) Tässä laissa säädettyjen menettely- ja muotosäännösten rikkomisella on vaikutusta yleiskaavan tai tämän lain nojalla annettujen säännösten pätevyyteen ainoastaan, mikäli

1. 2 §:n 3 momentin vastaisesti sellaisten etujen keskeisiä aspekteja, joihin suunnittelu vaikuttaa ja jotka olivat kunnan tiedossa tai jotka kunnan olisi pitänyt tietää, ei ole tutkittu tai arvioitu oikein ja tämä virhe on ilmeinen ja se on vaikuttanut menettelyn lopputulokseen;

– –

(2) a) Asemakaavoihin, jotka on laadittu 13 a §:n mukaisesti nopeutetussa menettelyssä, sovelletaan edellä mainittujen 1 ja 2 momentin lisäksi seuraavia säännöksiä:

1. Menettely- ja muotosäännösten rikkominen ja säännösten, jotka koskevat asemakaavan ja yleiskaavan välistä suhdetta, rikkominen eivät vaikuta asemakaavan pätevyyteen, eivät edes siinä tapauksessa, että rikkominen perustuu siihen, että 13 a §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaista [laadullista] edellytystä on arvioitu väärin.

– –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

14 M päätti 14.9.2005 laatia pinta-alaltaan 37 806 m^2:n alueelle BauGB:n 2 §:n 4 momentissa säädetyn tavanomaisen menettelyn mukaisesti asemakaavan kaavoittaakseen olemassa olevaa kaupunkitaajamaa ja täydentääkseen sitä uusilla reuna-alueilla sijaitsevilla asuinalueilla.

15 Päätöstä seuranneen yleisön kuulemisen yhteydessä L ja muut henkilöt esittivät vastalauseensa kyseisestä kaavasta muun muassa ympäristönsuojelullisista syistä.

16 M hyväksyi 23.4.2008 pienempää aluetta koskevan hankkeen. Se päätti laatia siihen liittyvän asemakaavan BauGB:n 13 a §:ssä säädetyssä nopeutetussa menettelyssä.

17 M:n päätöksen perusteluista käy ilmi, että kaavalla ei todennäköisesti ole pysyviä kielteisiä vaikutuksia ympäristöön ja että sitä koskeva rakennusala on yhteensä noin 11 800 m^2, mikä on alle BauGB:n 13 a §:n 1 momentin toisen virkkeen 1 kohdassa vahvistetun raja-arvon.

18 M asetti 26.4.2008 asemakaavan yleisön nähtäville kuukauden ajaksi ja antoi yleisölle mahdollisuuden esittää sitä koskevia huomautuksia. Kaavan ollessa nähtävillä L ja muut henkilöt toistivat vastalauseensa ja vaativat ympäristökertomuksen laatimista direktiivin mukaisesti.

19 Arviointia tekemättä M hyväksyi 23.7.2008 kunnallisella säännöksellä pääasian kohteena olevan asemakaavan ”sisäisen kehityksen asemakaavana”.

20 L esitti 31.7.2009 normivalvontaa koskevan hakemuksen (Normenkontrollantrag) ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle. L väittää muun muassa, ettei M ollut ottanut huomioon sitä, että se kaavoitti taajama-alueen ulkopuolisia alueita, minkä vuoksi kyseessä ei voinut olla BauGB:n 13 a §:ssä tarkoitettu ”sisäisen kehityksen” kaava. M väittää puolestaan, että 13 a §:ssä asetettuun nopeutettuun menettelyyn oli turvauduttu lainmukaisesti.

21 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan kyseessä oleva asemakaava ei ole BauGB:n 13 a §:n 1 momentissa tarkoitettu ”sisäisen kehityksen” asemakaava eikä sitä siis voitu hyväksyä nopeutetussa menettelyssä ilman ympäristöarviointia, koska osa kaavoitetuista alueista ulottui jo rakennetun alueen ulkopuolelle.

22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo näin ollen, että kyseinen asemakaava on hyväksytty BauGB:n 13 a §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen laadullisen edellytyksen, jonka mukaan maa-alueiden uudelleenkäyttöä, tiivistämistä tai muuta sisäisen kehityksen toimenpidettä koskeva asemakaava voidaan laatia nopeutetussa menettelyssä, virheellisen arvioinnin jälkeen. Tällä arvioinnilla ei kuitenkaan saman lain 214 §:n 2 a momentin 1 kohdan nojalla ole vaikutusta mainitun asemakaavan pätevyyteen.

23 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää tästä yhtäältä, että kun kansallinen lainsäätäjä vapautti BauGB:n 13 a §:n 1 momentissa tarkoitetut ”sisäisen kehityksen” asemakaavat ympäristöarvioinnista, se käytti direktiivin 3 artiklan 5 kohdassa säädettyä toimivaltaa ja vahvisti kyseisen poikkeuksen määrittämällä tietyn kaavatyypin sekä otti samalla huomioon direktiivin liitteessä II vahvistetut asian kannalta merkitykselliset perusteet. Kansallinen lainsäätäjä sääti toisaalta BauGB:n 214 §:n 2 a momentin 1 kohdassa, että menettelysäännösten rikkomisella, joka perustuu siihen, että kunta on arvioinut virheellisesti laadullista edellytystä, ei ole vaikutusta asianomaisen kaavan pätevyyteen.

24 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii edellä esitetyn perusteella, onko kansallinen lainsäätäjä ylittänyt direktiivin 3 artiklan 5 kohdassa sille myönnetyn harkintavallan rajat, kun se on yhdistänyt BauGB:n 13 a §:n nopeutetun menettelyn saman lain 214 §:n 2 a momentin 1 kohdan säännökseen, joka koskee kaavojen pitämistä voimassa.

25 Tässä tilanteessa Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Ylittääkö jäsenvaltio sille direktiivin 3 artiklan 4 ja 5 kohdassa annetun harkintavallan rajat, kun se on säätänyt kunnallisten asemakaavojen osalta, joissa määritellään pienten alueiden käyttö paikallisella tasolla ja joissa vahvistetaan puitteet tulevien hankkeiden lupa- ja hyväksymispäätöksille mutta joihin ei sovelleta direktiivin 3 artiklan 2 kohtaa, erityisestä asemakaavatyypistä, joka määritellään pinta-alaa koskevan raja-arvon ja laadullisen edellytyksen perusteella, kun otetaan huomioon asiaan liittyvät direktiivin liitteessä II mainitut edellytykset, että tällaisten asemakaavojen laatimisen yhteydessä ei sovelleta asemakaavojen laatimisen yhteydessä muutoin sovellettavia ympäristöarviointia koskevia menettelysäännöksiä, ja on säätänyt toisaalta, että kunnan tekemään laadullista edellytystä koskevaan virheelliseen arvioon perustuva menettelysäännösten noudattamatta jättäminen ei vaikuta erityisen asemakaavatyypin pätevyyteen?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

Tutkittavaksi ottaminen

26 Saksan hallitus ei esitä nimenomaisesti oikeudenkäyntiväitettä, mutta se on ilmaissut epäilynsä siitä, onko ennakkoratkaisukysymyksellä merkitystä pääasian ratkaisun kannalta.

27 Saksan hallitus väittää huomautuksissaan lähinnä, että BauGB:n 214 §:n 2 a momentin 1 kohtaa on tulkittava suppeasti ja että pääasiassa kyseessä olevassa asemakaavan hyväksymisen tyyppisessä tilanteessa tämä säännös ei todennäköisesti olisi sovellettavissa.

28 Tästä on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan olettamana on, että kansallisen tuomioistuimen niiden oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella, joiden määrittämisestä se vastaa ja joiden paikkansapitävyyden selvittäminen ei ole unionin tuomioistuimen tehtävä, esittämillä unionin oikeuden tulkintaan liittyvillä kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta. Unionin tuomioistuin voi jättää tutkimatta kansallisen tuomioistuimen esittämän pyynnön ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (asia C-45/09, Rosenbladt, tuomio 12.10.2010, Kok., s. I-9391, 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

29 Esillä olevassa asiassa esitetty kysymys koskee direktiivin 3 artiklan 4 ja 5 kohdan tulkintaa. Unionin tuomioistuimen tehtävänä ei ole lausua kansallisen oikeuden tulkinnasta, sillä tämä tehtävä kuuluu yksinomaan ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle (asia C-7/11, Caronna, tuomio 28.6.2012, 54 kohta), samoin kuin sen määrittäminen, missä määrin BauGB:n 214 §:n 2 a momentin 1 kohtaa voidaan soveltaa pääasiassa. Ennakkoratkaisupyynnöstä ei sitä paitsi millään tavoin ilmene, että kyseistä kansallista säännöstä ei voitaisi soveltaa käsiteltävässä asiassa.

30 Näin ollen ennakkoratkaisupyyntö on otettava tutkittavaksi.

Asiakysymys

31 Aluksi on muistutettava, että – kuten direktiivin 1 artiklasta ilmenee – direktiivin keskeisenä tarkoituksena on se, että suunnitelmista ja ohjelmista, joilla on todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia, tehdään ympäristöarviointi niitä laadittaessa ja ennen niiden hyväksymistä (asia C-295/10, Valčiukienė ym., tuomio 22.9.2011, Kok., s. I-8819, 37 kohta, ja asia C-41/11, Inter-Environnement Wallonie ja Terre wallonne, tuomio 28.2.2012, 40 kohta).

32 Kuten ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, pääasiassa kyseessä oleva asemakaava kuuluu direktiivin 3 artiklan 4 kohdan tai mahdollisesti sen 3 artiklan 3 kohdan soveltamisalaan. Kyseisten säännösten mukaan jäsenvaltiot määrittelevät, onko niissä tarkoitetuilla suunnitelmilla todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia.

33 Kyseisen direktiivin 3 artiklan 5 kohdan mukaan tämä sellaisten suunnitelmien määritteleminen, joilla on todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia ja jotka tämän vuoksi edellyttävät samaan direktiiviin perustuvaa arviointia, tapahtuu joko tapauskohtaisen tarkastelun perusteella tai määrittelemällä suunnitelmatyyppejä tai molempia keinoja yhdistelemällä.

34 Asemakaavojen osalta Saksan lainsäätäjä on suorittanut tämän määrittelyn vahvistamalla, että tällaisten kaavojen laatimiseen sovelletaan lähtökohtaisesti ympäristöarviointia, mutta sisäisen kehityksen asemakaavojen erityistyyppi, joka on BauGB:n 13 a §:n 1 momentissa vahvistettujen edellytysten mukainen, on vapautettu kyseisestä velvollisuudesta.

35 Tästä on täsmennettävä, että – kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 45 kohdassa – esitetty kysymys liittyy seuraukseen, joka BauGB:n 13 a §:n ja sen 214 §:n 2 a momentin 1 kohdan kaltaisten kahden kansallisen säännöksen samanaikaisella soveltamisella voi olla direktiivin tehokkaaseen vaikutukseen.

36 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään nimittäin lähinnä sitä, onko direktiivin 3 artiklan 5 kohtaa, tarkasteltuna yhdessä saman artiklan 4 kohdan kanssa, tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan sellaisen laadullisen edellytyksen noudattamatta jättämisellä, joka asetetaan kyseisen direktiivin täytäntöönpanosäädöksellä tietyntyyppisen asemakaavan hyväksymisen vapauttamiseksi direktiivin mukaisesta ympäristöarvioinnista, ei ole vaikutusta kaavan pätevyyteen.

37 Tästä on todettava, että BauGB:n 214 §:n 2 a momentin 1 kohdan kaltaisen säännöksen vaikutuksena on se, että asemakaavat, joita laadittaessa olisi kansallisen lainsäädännön, jolla pantiin täytäntöön direktiivin 3 artiklan 5 kohta, nojalla pitänyt tehdä ympäristöarviointi, ovat päteviä, vaikka niitä laadittaessa ei tehty edellytettyä ympäristöarviointia.

38 Tällaisella järjestelmällä poistetaan kokonaan direktiivin 3 artiklan 1 kohdan, jonka mukaan ympäristöarviointi on tehtävä direktiivin 3 artiklan 3 ja 4 kohdassa tarkoitetuista suunnitelmista, joilla on todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia, tehokas vaikutus.

39 Vaikka nimittäin on mahdollista ajatella, että tietyntyyppisellä kaavalla, joka on BauGB:n 13 a §:n 1 momentissa säädetyn laadullisen edellytyksen mukainen, ei lähtökohtaisesti todennäköisesti ole merkittäviä ympäristövaikutuksia, koska tämä edellytys on luonteeltaan sellainen, että sillä voidaan taata, että tällainen kaava on direktiivin liitteessä II vahvistettujen asian kannalta merkityksellisten perusteiden, joihin direktiivin 3 artiklan 5 kohdan toisessa virkkeessä viitataan, mukainen, on kuitenkin ilmeistä, että tällaiselta edellytykseltä poistetaan sen tehokas vaikutus, kun se yhdistetään BauGB:n 214 §:n 2 a momentin 1 kohdan kaltaiseen säännökseen.

40 Kun BauGB:n kyseisessä säännöksessä pidetään voimassa asemakaavat, joilla direktiivissä, sellaisena kuin se on saatettu osaksi kansallista oikeutta, tarkoitetulla tavalla on todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia, sillä annetaan loppujen lopuksi kunnille oikeus laatia tällaisia kaavoja ympäristövaikutuksia arvioimatta, kun kyseiset kaavat ovat BauGB:n 13 a §:n 1 momentin toisessa virkkeessä vahvistetun määrällisen edellytyksen mukaisia ja kun ne eivät ole ristiriidassa saman pykälän neljännessä ja viidennessä virkkeessä vahvistettujen nopeutetun menettelyn soveltamatta jättämistä koskevien perusteiden kanssa.

41 Tässä tilanteessa ei taata oikeudellisesti riittävällä tavalla, että kunta noudattaa joka tilanteessa direktiivin liitteessä II vahvistettuja perusteita, joiden noudattamisen kansallinen lainsäätäjä on kuitenkin aikonut varmistaa, minkä osoittaa sisäisen kehityksen käsitteen ottaminen lainsäädäntöön, millä pyritään käyttämään direktiivin 3 artiklan 5 kohdassa lainsäätäjälle annettua harkintavaltaa.

42 On näin ollen todettava, että BauGB:n 214 §:n 2 a momentin 1 kohdan kaltaisen kansallisen säännöksen, joka on annettu direktiivin 3 artiklan 5 kohdan täytäntöön panemiseksi, vaikutuksena on sellaisten asemakaavojen vapauttaminen ympäristöarvioinnista, joiden ympäristövaikutukset olisi pitänyt arvioida, mikä on vastoin direktiivin tavoitetta ja erityisesti sen 3 artiklan 1, 4 ja 5 kohtaa.

43 Oikeuskäytännön mukaan on lisäksi niin, että jos direktiivissä tarkoitetusta suunnitelmasta olisi ennen sen hyväksymistä pitänyt tehdä ympäristövaikutusten arviointi direktiivin vaatimusten mukaisesti, kansalliset tuomioistuimet, joiden käsiteltäväksi on saatettu tällaista suunnitelmaa koskeva kumoamiskanne, ovat velvollisia ryhtymään kaikkiin yleis- tai erityistoimenpiteisiin tällaisen arvioinnin tekemättä jättämisen korjaamiseksi (ks. vastaavasti em. asia Inter-Environnement Wallonie ja Terre wallonne, tuomion 44-46 kohta).

44 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on näin ollen pääasiassa sovellettava toimivaltansa rajoissa unionin oikeussääntöjä ja varmistettava niiden täysi vaikutus siten, että se jättää soveltamatta BauGB:n kaikkia säännöksiä – ja erityisesti kyseisen lain 214 §:n 2 a momentin 1 kohtaa –, joita

soveltamalla kyseinen tuomioistuin antaisi direktiivin vastaisen ratkaisun (ks. vastaavasti asia 106/77, Simmenthal, tuomio 9.3.1978, Kok., s. 629, Kok. Ep. IV, s. 73, 24 kohta ja asia C-617/10, Åkerberg Fransson, tuomio 26.2.2013, 45 kohta).

45 Edellä esitetyn perusteella esitettyyn kysymykseen on vastattava siten, että direktiivin 3 artiklan 5 kohtaa, tarkasteltuna yhdessä sen 3 artiklan 4 kohdan kanssa, on tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan sellaisen laadullisen edellytyksen noudattamatta jättämisellä, joka asetetaan kyseisen direktiivin täytäntöönpanosäädöksellä tietyntyyppisen asemakaavan hyväksymisen vapauttamiseksi direktiivin mukaisesta ympäristöarvioinnista, ei ole merkitystä kaavan pätevyyteen.

Oikeudenkäyntikulut

46 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista 27.6.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/42/EY 3 artiklan 5 kohtaa, tarkasteltuna yhdessä sen 3 artiklan 4 kohdan kanssa, on tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan sellaisen laadullisen edellytyksen noudattamatta jättämisellä, joka asetetaan kyseisen direktiivin täytäntöönpanosäädöksellä tietyntyyppisen asemakaavan hyväksymisen vapauttamiseksi direktiivin mukaisesta ympäristöarvioinnista, ei ole merkitystä kaavan pätevyyteen.

Allekirjoitukset